

РЕЦЕНЗІЇ. ХРОНІКА. ІНФОРМАЦІЯ.

ВІТАННЯ ЮВІЛЯРУ: ДО 80-РІЧЧЯ ЮЛІЇ ЛЕОНІДІВНИ БУЛАХОВСЬКОЇ

У грудні 2010-го року виповнюється 80 років Юлії Леонідівні Булаховській. Її творче життя можна розглядати у різних паралельних «площинах»: науковій, педагогічній, редакторській, у галузі художньої творчості (поезії й прози), життя родинного. Ці сфери діяльності співіснують у житті нашої Ювілярки, так би мовити, паралельно – з певними окремими «акцентами» в різні періоди життя. Іноді на перше місце виходив Київський державний університет імені Т. Г. Шевченка, в якому Юлія Леонідівна була студенткою російсько-слов'янського (спеціалізуючись з полоністики) відділення філологічного факультету і де ще студенткою старшого курсу викладала польську літературу для першого й другого курсів цього ж відділення, роблячи це з великим натхненням; де згодом була аспіранткою, водночас працюючи старшим редактором у славетному київському видавництві «Держлітвидав України». Саме в Київському університеті 1956-го року вона захистила кандидатську дисертацію про розвиток реалізму в творчості Елізи Ожешко кінця 60-х – середини 80-х років XIX століття; пізніше читала тут спецкурси про польську літературу різних епох; керувала дипломними роботами; була членом спеціалізованих рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій; виступала офіційним і неофіційним опонентом; була Головою державної екзаменаційної комісії на відділенні слов'янської філології.

Значну роль у житті Юлії Леонідівни відіграв і «Держлітвидав України», тут відбувався плідний процес «самозбагачення» і «взаємозбагачення»: з одного боку, Юлія Леонідівна присіплює редактувала критичні роботи (іноді «дописуючи» «Вступні зауваження» і «Висновки», яких бракувало), з іншого боку, – вдосконалювала власні знання з української мови й літератури завдяки дуже досвідченим тутешнім редакторам і коректорам.

Основна наукова робота Юлії Леонідівни була пов'язана з Академією наук УРСР (тепер Національною Академією наук України), де наша Ювілярка постійно працює з 1956 року в Інституті літератури імені Т. Г. Шевченка. Коло її наукових інтересів пов'язане в основному з історією польської літератури, польсько-російсько-українськими літературними зв'язками, проблемами художнього перекладу, зв'язками художньої

літератури з музикою й образотворчим мистецтвом.

У доробку Ю. Л. Булаховської 12 монографій, великі статті-розділи, наприклад, у п'ятитомному виданні «Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті»; численні статті в періодичних виданнях: «Слов'янське літературознавство і фольклористика»; «Полоністичні студії»; «Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур»; «Слов'янський світ» (видання Інституту мистецтвознавства, фольклористики й етнології НАН України імені М. Т. Рильського); в Інформаційному віснику АН вищої освіти України (Ю.Л. Булаховська є академіком АН ВО України); у журналі «Новітня філологія» Миколаївського гуманітарного вишу; у періодичному науковому виданні Криму «Дні Адама Міцкевича в Криму»; у польськомовній газеті «Dziennik Kijowski»; у доповідях на Міжнародних з'їздах славистів.

Юлія Леонідівна завжди дотримувалася думки свого батька, відомого мовознавця Л. А. Булаховського, що справжній науковець не може бути тільки кабінетним вченим, відірваним від багатогранного процесу навчання, що викладач (будь-який: і шкільний, і вузівський) завжди повинен мати щось спільне з артистом, тобто вміти спілкуватися з різноманітною за освітою й віком аудиторією; не боятися складних і спірних питань, іноді зумисно провокаційних. Зазначимо, між іншим, що Юлія Леонідівна викладала і в Київському університеті імені Тараса Шевченка, і в Київському Слав'янському університеті; і в Соломоновому університеті; і в Інституті вдосконалення вчителів імені Б.Грінченка; читала спецкурси в Ніжинському педінституті імені М. В. Гоголя; «дистанційно» керувала курсовими й дипломними роботами у Волинському педагогічному університеті в Луцьку.

Праці Юлії Леонідівни завжди відзначаються оригінальною постановкою проблеми, свіжим поглядом на досліджуваний матеріал, нетривіальними висновками.

Юлія Леонідівна якось розповідала, що в Інституті імені Б. Грінченка її запитали, чи не боїться вона висловлювати свою думку перед студентами-вчителями? І чи взагалі не боїться вона друкуватися, бо відгуки читачів можуть бути і позитивними, і негативними? Наша Ювілярка відповіла, що не боїться, бо те, про що вона пише, – це результат її глибокої переконаності і фундаментальних знань у даній сфері, якими вона готова відверто ділитися з громадськістю. Якщо ж всього боятися, то треба писати лише щоденник і надійно ховати його від сторонніх очей у замкнутій шухляді.

Найбільшим захопленням сама Юлія Леонідівна вважає свою художню творчість – поезію, прозу, белетризовані спогади. Надзвичайно цікавими

для читачів є її спогади про родину й будинок діда по матері – відомого українського лікаря Данила Михайловича Іванова у райцентрі Валки Харківської області («Тайны Валковского дома»); спогади про довоєнне життя харківської інтелігенції («Харьковская старина»), спогади про Прилуки, рідне місто її давно померлого першого чоловіка, драматичного артиста Народного театру Івана Івановича Ярмака – батька її найстаршої дочки Вероніки Іванівни («Спогади й роздуми»), про діяльність «домашнього музею» композитора Віктора Степановича Косенка у Києві на вулиці М. Коцюбинського, 9. Інтерес становлять і спогади про Торчин (селище міського типу на Волині), рідне місто другого чоловіка Юлії Леонідівни – кандидата філологічних наук Юрія Зіновійовича Крутя, батька двох її молодших доньок кандидата філологічних наук доцента Мирослави Юріївни Карацуби і відомого архітектора Лариси Юріївни Бридні.

Серед «несподіваних», так би мовити, книжок Ю.Л. Булаховської можна ще назвати її історичний роман-фікцію «Королева Нора и другие» з вигаданої історії Франції, Польщі й Іспанії кінця XVIII – поч. XIX ст., де в основу самого задуму покладено відому середньовічну легенду про любов Трістана й Ізольди, яку не може порушити навіть «присуд долі».

З гумором написано книгу «Курйози в розвитку університетської славістики». Інтерес для читача становлять і окремі прозові збірники: «З історії старих будинків», «Дачные рассказы», «Детективные рассказы в кругу «Зелёная лампа», «Фантастические рассказы».

Якось ми запитала Юлію Леонідівну, який із своїх художніх творів вона вважає улюбленим? Вона сказала, що однозначно на це питання відповісти важко: поки пишеш, – це твій улюблений твір; поки він друкується, – любиш його вже менше. Коли його вже надруковано, то згадуєш вислів Фамусова у комедії О.С. Гриб'єдова «Горе от ума»: «Подписано, так с плеч долой». А потім Юлія Леонідівна додала: «Критичні оцінки друзів-філологів бувають несподіваними. Наприклад, про «Королеву Нору и других» дехто відгукується захоплено, проте один із «критиків» сказав: «Пробач мені. Такої дурниці у тебе та й у інших ніколи не читав». А от про збірку «Фантастические рассказы» думка двох філологів була абсолютно протилежною. Вона сказала: «Ти досконало володієш сюжетом, а ось стиль викладу в тебе – нікудишній, тебе треба редагувати на кожному кроці!». А він сказав: «Сюжетом ти абсолютно не володієш, а от стиль викладу в тебе – прекрасний!».

Так само і серед слухачів радіопередач на Українському Радіо (телеведучі Станіслав Шевченко і Оксана Бойко): одним вони до вподоби, іншим – видаються беззмисовними.

Важливою сферою життя Юлії Булаховської є родинне життя: три доньки,

зяті і 8 онуків – різної статі, різного віку і абсолютно різних характерів. Але тут в оцінці ситуації усі однокурсники нашої Ювілярки були однакові, стверджуючи: «Цього бути не може! Це Юлі зовсім не підходить!».

Життя у Юлії Леонідівни – різноманітне й творче. Звичайно, були в ньому і здобутки, були і прикрощі. Але наша Ювілярка і сьогодні (не згадуватимемо прожиті нею десятиріччя!), як завжди, красива, усміхнена, дотепна, активна. Сердечно вітаючи дорогу нашу Юлію Леонідівну, зичимо: З води і роси Вам!

доц.Паламарчук О.Л., к.філол.н.Білик Н.Л.

КУЛЬТУРА ЧЕСЬКОГО НАРОДУ: ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ:

рецензія на друге видання навчального посібника О. Антоненко, Г. Гасілової, І. Гасіла, О. Паламарчук (Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.Івана Франка, 2010)

Національна культура – втілення досвіду народу, без знання якого немислиме невинне еволюціонування націй. Вивчення культурної спадщини завжди було передумовою відтворення нації у наступних поколіннях.

Найповніше відтворення наукової картини розвитку певної національної культури, яке б надавало майбутнім фахівцям можливість самостійного, досконалого оволодіння знаннями у цій галузі, лишається актуальним завданням науково-навчальної літератури.

Таку мету поставили перед собою автори запропонованого посібника з культури чеського народу. Матеріал посібника максимально повно висвітлює основні віхи історії чеської культури. Автори цього видання запропонували нову, методично обґрунтовану концепцію посібника. Перш за все, розширено хронологічний формат висвітлення основних етапів культурного розвитку чеського народу: з часів Великоморавської держави до другої половини ХХ сторіччя.

Структура посібника охоплює широкий діапазон процесів і явищ культуротворення чехів у синхронному й діахронному зрізі.

У світлі сучасних завдань досліджень культури й викладання їх результатів, особливої ваги набувають представлені у виданні аналітичні статті щодо життя і діяльності видатних представників різних сфер чеської національної культури: монархів і політиків, дипломатів і науковців, письменників, музикантів, художників, архітекторів, скульпторів та інших постатей, діяльність яких збагатила шедеврами чеську культурну скарбницю.

Вкрай важливо визнати яскраву, легку для сприйняття форму організації запропонованих навчальних текстів, яка є максимально сприятливою для досягнення максимального дидактичного ефекту як при